

OTROŠTVO

Na skrajnem severovzhodnem koncu Slovenije, v mali vasici Dolenci na Goričkem, se je 5. oktobra 1959 mami Tereziji in očetu Štefanu Lainšček rodil sin Franc. Živeli so v pravi prekmurski cimprači, hiši iz lesa in blata ter kriti s slamnato streho. Pri njih doma ni bilo elektrike, tudi zaradi tega so se dosti pogovarjali. Mama je pripovedovala pravljice, oče pa zgodbe. Oče, ki je bil cestar, je sina naučil voziti kolo že pri rosnih treh letih. Feri se je nato vozil z očetom na delo na makadamsko cesto. In tudi tukaj je kot otrok slišal polno zgodb. Na njegov odnos do sveta so precej vplivala tudi vsakodnevna srečevanja z Romi. Ti so, prav tako kot on sam, živeli na obrobju njegove rojstne vasi in med njimi so se spletali prijateljski odnosi.

Vas Dolenci na Goričkem

*»Pravljice«
mojega otroštva so
bile predvsem
zgodbe iz življenja.
Največ mi jih je
pravil oče, ki je bil
svojevrsten
pripovedovalec in
razlagalec
vsakdanjosti.*

Feri s sestro Terezijo, 1960

V umetnost me ni zapeljala književnost. V naši hiši ni bilo knjig. Jaz do sedmega leta starosti, ko sem šel v šolo, nisem videl knjige. Poslušal sem zgodbe, ki sta mi jih pripovedovala oče in mama. Bila sta sijajna pripovedovalca in tudi sam sem postal pripovedovalec zgodb. Te zgodbe so bile arhetipske. Bile so mitološke in v velikem delu ljudsko izročilo.

Moje otroštvo bi moralo biti čista katastrofa. Bil sem rojen v najmanjši vasi, ki je bila najbolj na robu. V njej sem bil rojen v najmanjši hiši in v najbolj revni družini. Otroštvo mi ni moglo ponuditi nič od nič. Mnogo kasneje sem odkril, da mi je ponudilo zelo veliko zato, ker sta bila moj oče in mama zelo posebna človeka. Moj spomin na otroštvo v tej revščini je poln lepega. Tam je nastala barva mojega pogleda na svet.

Mama Terezija, sestra Terezija, oče Štefan in mali Feri, 1960

5. razred, Feri sedi v prvi vrsti, drugi z desne

VENDEL

Pravili so: »Svoj kot Vendel.« To najverjetneje zato, ker je bival v povsem odmaknjeni podrtiji in se nikoli ni posebej družil z ljudmi. A pravili so še: »Zloben kot Vendel. Grešen kot Vendel. Nor kot Vendel ...« In še marsikaj hudega so pravili, čeprav ne pomnim, da bi sicer omenili, kdaj in kje je komu kaj slabega storil. Kljub temu smo se ga otroci, ki so nas že od malega strašili z njim, raje ogibali. Nekaj je pač že moralo biti. Vendel ni imel žene, ne otrok in najverjetneje tudi ne sorodnikov. Edini, ki je še zahajal k njemu, je bil župnik. A to se je lahko razumelo tudi tako, da ga je pač hodil karat zaradi vseh tistih, sicer skritih, grehov.

Enkrat samkrat sem takrat vprašal očeta, ali tudi on misli, da je Vendel tak Zlodej. Pa je le odmahnil: »Pusti človeka. Vendel je pač Vendel.« Meni pa je še danes žal, da sem ga res pustil. Ostal mi je namreč v spominu le njegov ožgani obraz in pa prepričanje, da sploh ni bil tak, kot se jim je zdelo.

Namreč!

Pozimi, ko je padel res obilen sneg, je vodila z našega hriba proti trgu ena sama shojena gaz. Vsako jutro, ko smo lezli v šolo, smo na tej potki srečevali ljudi s kanglami, ki so se že vračali iz zbiralnice, kamor so pač nosili mleko. Ta srečevanja so bila prav neprijetna, kajti odraslim se je zdelo nekako samoumevno, da smo se jim morali otroci umakniti z gazi in ob tem seveda stopiti v sneg. Le Vendel, edini, tega ni nikoli terjal, ne s pogledom in tudi ne drugače. Temveč celo nasprotno.

»Ne boste vendar, otročički, lezli v sneg!« se nam je zmeraj še pravočasno umaknil z gazi.

»Saj se bo še kateri utopil!«

Jaz pa sem ob vsakem srečanju znova pomislil: »Ko bi le bil tudi ta tak kot Vendel!«

